

Fördjupad grundläggande granskning av kommunstyrelsens egen verksamhet

KPMG har av Tierps kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en fördjupad grundläggande granskning av kommunstyrelsen egen verksamhet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av den egna verksamheten.

Granskningen har genomförts genom dels dokumentstudier och intervjuer, dels en enkät till ordinarie ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen. I enkäten har ledamöterna skattat sina mål, sin uppföljning och sina arbetsformer.

Efter genomförd granskning kan vi sammanfattningsvis konstatera att kommunen har stora utmaningar de närmaste åren både gällande verksamhet och en ekonomi i balans. Väsentligt är att kommunstyrelsens ledning, styrning och kontroll är tillfredsställande för att uppfylla kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning och nå kommunfullmäktiges uppsatta mål. Förutsättning för detta är att det finns en ändamålsenlig organisation med tydlig förankring av ansvar och befogenheter samt att alla ordinarie ledamöter och ersättare helt känner sig trygga och väl förtrogna med uppdraget och ansvaret som ledamot i kommunstyrelsen.

Den samlade bedömningen utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen inte i tillräcklig utsträckning skapat tillfredsställande förutsättningar för styrning, uppföljning och kontroll av den egna verksamheten.

Det bedöms att de 4 ordinarie ledamöter och 7 ersättare som inte besvarade revisionens enkät inte följt kommunallagens 12 kap § 9, d.v.s. uppfyllt skyldigheten att lämna revisorerna de upplysningar som behövs för revisionens arbete.

Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Utifrån granskningen bedöms att kommunstyrelsen delvis för sin egen verksamhet säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och uppdrag. Det bedöms vidare att gränsdragningen vad gäller kommunstyrelseledamöternas roll och ansvar kan utvecklas för att göra styrningsprocessen av verksamhet och ekonomi tydligare. Även utskottsledamöternas roll och ansvar behövs utvecklas och tydliggöras.

Det bedöms att kommunstyrelsen delvis säkerställt att den får uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat. Det ses positivt på att kommunstyrelsen tagit del av återrapportering av ekonomi och verksamhet inom ramen för uppföljning samt beslutat om åtgärder vid behov. Kommunstyrelsen kan dock tydligare efterfråga vilken specifik rapportering som önskas och krävs för att underlagen till beslut ska anses tillfredsställande.

REVISORERNA

Det bedöms att kommunstyrelsens prognoser delvis varit tillfredsställande. Vid delårsrapporten pekar prognosen på att 40 delmål uppfylls, 37 delmål är på gång att uppfyllas men det får långsamt och 2 delmål inte förväntas uppfyllas.

Kommunen har vidare uppfyllt 10 av totalt 14 finansiella mål och delmål som direkt bidrar till god ekonomisk hushållning. Delårsprognosen pekar på ett överskott om 5 miljoner kronor sammantaget. Det finns dock verksamheter som enligt prognos väntas gå med underskott. Det är Individ- och Familjeomsorgen, Medborgarservice inklusive Samhällsbyggnad och Utbildning som är de största ekonomiska utmaningarna för kommunen. Det noteras en utbredd bild i intervjuer om att dessa verksamheters budget upplevs som underfinansierad. Det bedöms således vi att det finns utrymme för att kommunstyrelsen för en dialog kring målarbete och resurser med verksamheterna så att målen harmonierar med de tilldelade resurserna i högre utsträckning.

Det bedöms att kommunstyrelsen delvis har ett system för att säkerställa en god intern kontroll. Det konstateras att kommunstyrelsen har beslutat om en internkontrollplan för 2023. Det konstateras även att det finns rutiner för hantering av intern kontroll och att det i styrdokument finns tydlig ansvarsfördelning utpekad för utformningen av den interna kontrollen. Det konstateras dock att ledamöterna i enkäten inte är helt nöjda med hur arbetet med den interna kontrollen är utformad, främst vad gäller kommunstyrelsens delaktighet i riskanalys och uppföljning av den interna kontrollen.

Utifrån bedömningar rekommenderas kommunstyrelsen att:

- Fortsätta säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt intern kontroll enligt kommunallagens 6 kap 6 §.
- Föra dialog med verksamheterna rörande hur målsättning harmonierar med fördelade resurser för att verka för realistisk budget.
- Tydliggöra kommunstyrelseledamöternas roll och ansvar i styrningen av verksamheten. Som ett led i detta rekommenderas att det under utbildningstillfällen för förtroendevalda understryks att samtliga ledamöter, inklusive ersättare, har ett stort eget ansvar.
- Utöver vad som framgår av kommunstyrelsens reglemente ytterligare tydliggöra utskottsledamöternas roll och ansvar.
- Överväga att ta fram en uppförandekod eller motsvarande bestämmelse för kommunstyrelsen i syfte att ytterligare tydliggöra vad som förväntas av kommunstyrelsens ledamöter, såväl ordinarie ledamöter som ersättare.
- Aktivt efterfråga specifik rapportering, så att kommunstyrelseledamöterna säkerställer att de får de underlag som behövs för att kunna fatta beslut och styra verksamheten i enlighet med kommunfullmäktiges mål och uppdrag. Detta kan exempelvis vara dokumenterade konsekvensanalyser över olika alternativ till beslut inom ramen för årshjulet.
- I större utsträckning ta beslut utifrån information på kommunstyrelsens sammanträden och inte endast lägga information till handlingarna.

REVISORERNA

- Prioritera arbetet med att säkerställa en god arbetsmiljö inom verksamheterna.
- Fortsätta arbeta för att Tierps kommun ska vara en attraktiv arbetsplats med god kompetensförsörjning samt säkerställa att tjänster och verksamheter är kontinuerliga och inte personbundna.
- Säkerställa kommunstyrelsens delaktighet i riskanalys och uppföljning inom ramen för intern kontroll.

Vi emotser ett yttrande från kommunstyrelsen över granskningens slutsatser senast den 30 april 2024 och att granskningens slutsatser och rekommendationer föredras i kommunfullmäktige.

På uppdrag från Tierp kommuns revisorer

Dag Tingsgård
Ordförande

Bilaga: Rapport KPMG granskning av kommunstyrelsens egen verksamhet.

Missivet godkändes digitalt vid sammanträdet 2023-12-15.